

HEIFERS OF DIFFERENT ORIGIN

The article presents the indicators of milk productivity and reproductive qualities of cows, heifers of the Ukrainian black-and-white dairy breed.

Key words: dairy productivity, line, stud bulls, reproductive potential.

Дата надходження в редакцію: 22.12.2013 р.

Рецензент: доктор с.-г. наук, професор Л. М. Хмельничий

УДК 636.20311.082

РОЛЬ АБЕРДИН-АНГУСЬКОЇ ПОРОДИ В ПОРОДОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ М'ЯСНОЇ ХУДОБИ В УКРАЇНІ

О. І. Колісник, к.с.-г.н., директор ПП Агрофірма «Світанок» Харківської області

Наведено результати вивчення ролі абердин-ангуської породи в породотворчому процесі м'ясної худоби в Україні. Встановлена висока ефективність використання цієї породи при створенні волинської, поліської м'ясних порід, знам'янського типу і створюваної української ангуської породи.

Ключові слова: порода, м'ясна худоба, тип.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими завданнями.

Забезпечення потреб населення України у високоякісних продуктах тваринництва, зокрема яловичини, має велике значення. Яловичина та інші продукти харчування належать до найцінніших ресурсів людства, оскільки вони задовольняють повсякденні життєво необхідні потреби населення без чого існування неможливе. Враховуючи виняткове значення і незамінність тваринницьких продуктів харчування, їхній наявний обсяг та асортимент вони є не тільки гарантом продовольчої безпеки, але й основою національної безпеки держави. Досвід передових країн світу свідчить про те, що вирішення проблеми дефіциту здійснюється за рахунок розвитку м'ясного скотарства – специфічної і самостійної галузі тваринництва, основним продуктом якої є високоякісна яловичина та важка шкіряна сировина.

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Яловичина у структурі м'яса становить біля 50 %. Отже, її досить висока частка у м'ясному балансі значною мірою впливає на рівень продовольчої безпеки країни. Однак, як за свідчують дані офіційної статистики, протягом останніх 20 років триває зменшення обсягів виробництва і споживання даного виду продукції. Це зумовлено, насамперед зменшенням чисельності поголів'я великої рогатої худоби, а також зниження її продуктивності. З розрахунку на душу населення спожито близько 14 кг яловичини, що в 2-3 рази менше ніж передбачено науково-обґрунтованими нормами.

Джерела літератури свідчать, що без розвитку м'ясного скотарства практично не можливо вирішити проблему забезпечення населення високоякісною яловичиною [1-6].

В Україні в 70-ті роки минулого століття не було власних м'ясних порід, імпорт їх вважався недоцільним через дорожнечу і відсутності валюти малоефективним і тому постала необхідність

створення вітчизняних м'ясних порід відповідно до природно-кліматичних зон.

Галузь м'ясного скотарства в Україні сформувалась в останні 30 років, коли були створені перші вітчизняні м'ясні породи: українська м'ясна (1993 р), волинська (1994 р), поліська (1998 р), південна і знам'янський тип поліської (2008 р). Завершується створення української симентальської м'ясної породи. Крім вітчизняної, нині абердин-ангуська порода в Україні представлена трьома внутрішньопородними типами:

- дрібний компактний британської селекції, мають компактний тулуб, глибокі груди, короткі широко поставлені кінцівки,
- відносно крупний високорослий північно-американської селекції, характеризується добре розвинутим тулубом на високих кінцівках;
- укрупнений компактний української селекції, одержаний на основі схрещування тварин американської і британської селекції.

Наявність у породі відмінних між собою типів за біологічними та господарськими особливостями дозволяє одержання гетерозису і розширює можливості її удосконалення у напрямі підвищення живої маси, молочності, поліпшення м'ясної продуктивності.

За продуктивними якостями та біотехнологічними характеристиками м'ясні породи України можна розподілити на три групи. До першої групи входять вітчизняні – українська м'ясна, волинська, поліська та інші європейські породи – шароле, світла аквітанська, лімузинська і симентальська м'ясна. Вони більш великорослі, крупніші, довше зберігають високу інтенсивність росту, яку зберігають протягом тривалого періоду вирощування, дають м'ясо з відмінними м'ясними якостями з невеликою (оптимальною) кількістю жиру.

До другої групи належать породи британської селекції – абердин-ангуська і герфордська, які характеризуються високими м'ясними якостями, біологічно скоростиглі, здатні накопичувати багато жиру в молодому віці.

До третьої групи належить вітчизняна південна м'ясна порода, яка створена на базі міжвидової гібридизації дво- та трипородних помісей з кубинським зебу. Тварини характеризуються високою адаптаційною здатністю до умов середовища, ефективним використанням природних ресурсів степової зони, високою продуктивністю і стійкістю до захворювань.

За кількістю поголів'я абердин-ангуська порода займає перше місце в Україні. Тому від раціонального її використання залежить розвиток м'ясного скотарства і вирішення проблеми виробництва яловичини. М'ясна продуктивність тварин цієї породи досить широко висвітлена в літе-

ратурі, а що стосується її ролі в породотворному процесі недостатньо вивчена. Тому дослідження в цьому напрямі мають теоретичне і практичне значення. Це і визначає актуальність даної роботи.

Постановка завдання. Проаналізувати сучасний стан абердин-ангуської породи і визначити її значення в розвитку м'ясного скотарства і створенні вітчизняних м'ясних порід.

Виклад отриманих результатів. Абердин-ангуська порода відіграла велику роль в становленні і розвитку м'ясного скотарства в Україні. Її широко використовують в породотворчому процесі (рис.1).

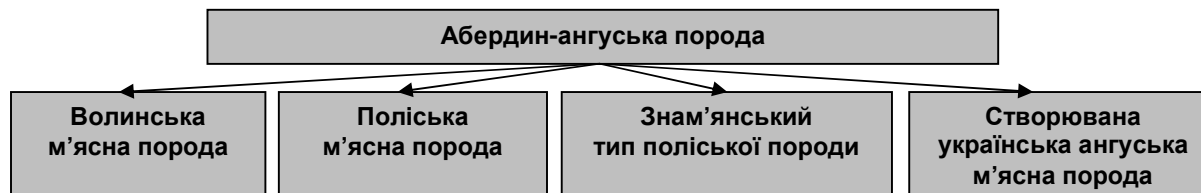

Рис. 1. Схема використання абердин-ангуської породи в породотворчому процесі.

Волинська м'ясна порода створена шляхом складного відтворного схрещування лімузинської і герефордської, абердин-ангуської, чорно-рябої і червоної польської худоби в умовах західного Полісся з вологим кліматом і значною кількістю пасовищ. Оптимальна частка спадковості вихідних порід така: лімузин $\frac{3}{8}$, абердин-ангуська $\frac{3}{16}$, чорно-ряба або червона польська $\frac{1}{4}$ які розводяться «у собі» [2].

При виборі вихідних порід передбачалось: закріпити від абердин-ангусів мілкоплідність, легкість отелень, комолість, високий забійний вихід і смакові якості м'яса, невеликий вміст кісток у туші та добре виражені м'ясні форми.

За даними Т.С. Янко [2] бички волинської породи у 18-місячному віці мають живу масу 480-550 кг, забійний вихід – 60 – 64 %, м'якоті туші – 65-83 %, м'яса на 1 кг кісток – 5,1 – 5,8 кг

Поліська порода створювалась шляхом складного відтворного схрещування тварин чернігівського, придніпровського та знам'янського типів в умовах Житомирського Полісся. При виборі вихідної худоби передбачалось закріпити від абердин-ангусів через знам'янський тип дрібноплідність, легкість отелень, комолість, невибагливість до умов годівлі та утримання, високий забійний вихід і м'ясні якості, низький вміст кісток у туші, стійкість до легеневих та шлунково-кишкових захворювань.

Знам'янський тип поліської м'ясної породи створений шляхом складного відтворного схрещування червоної степової та сментальської худоби з бугаями шаролезької та абердин-ангуської порід [4]. Характерні для типу ознаки: легкість отелень, комолість, високий забійний вихід і смакові якості м'яса, бура масть різних відтінків (від світлої до темно-бурої). Тварини цього типу середньої крупності, спокійного поро-

ву, добре використовують грубі корми та пасовища. Вони невибагливі щодо умов годівлі та утримання і можуть розводитися у господарствах різних категорій і різних природно-кліматичних зонах країни.

Як доводить практика, незважаючи на високу ефективність використання абердин-ангуської породи, сама вона належить до дрібних, жива маса корів 450-500 кг, бугаїв – плідників 800-900 кг. В результаті порода є неконкурентоспроможною, молодняк характеризується низькою інтенсивністю росту. Від тварин одержують жирне м'ясо.

Це пояснюється її інтенсивною селекцією на скоростиглість, що позначилось на схильності тварин до раннього ожиріння і негативно вплинуло на інтенсивність росту. Невисока енергія росту молодняку зумовлена також низькою молочністю корів. Саме це є основною причиною збитковості розведення тварин цієї породи в умовах ринкової економіки.

Тому важливе значення має створення нової ангуської м'ясної породи української селекції на базі чистопородного розведення місцевих абердин-ангусів з використанням крупних ангусів американської селекції.

Формування породи в ПП «Агрофірмі Світанок» Нововодолазького району Харківської області. Результати досліджень показали, що при інтенсивному вирощуванні бичків створюваної української ангуської породи в усі вікові періоди істотно перевершували абердин-ангуських аналогів за живою масою і середньодобовим приростом. У 18 місячному віці вони досягли 570 кг живої маси, проти 475 кг у ровесників контрольної групи.

Узагальнюючи попередній науковий та практичний досвід, а також власні доробки щодо ви-

користання абердин-ангусів у породотворному процесі дозволяє одержати помісей з такими показниками:

- добре виражені м'ясні форми, високі відгодівельні та м'ясні якості;
- висока відтворна здатність корів, що забезпечує щорічне отримання телят від кожної корови;
- легкість отелень, відсутність після отельних ускладнень та оптимальний сервіс – період;
- висока життєздатність, тривалий період продуктивного використання;
- високі забійні показники, оптимальний хімічний склад та кулінарно-технологічні якості яловичини;
- висока успадковуваність м'ясної продуктивності;
- стійкість до захворювань, здатність споживати велику кількість грубих, соковитих, та пасовищних кормів;
- висока господарська, селекційна, та економічна ефективність використання бугаїв абер-

дин-ангуської породи у породотворному процесі.

Таким чином, враховуючи наявність в породі різних типів, її неконкурентноспроможність в умовах ринкової економіки важливе значення має створення на її основі нової інгуської м'ясної породи української селекції.

Висновки

1. Абдердин-ангуська порода широко використовується у породотворному процесі м'ясної худоби в Україні. При їх участі створені волинська, поліська м'ясні породи, а також знам'янський тип поліської. Розпочата робота по створенню нової української ангуської м'ясної породи. За рівнем ознак м'ясної продуктивності, особливо якості м'яса вони не поступаються кращим породам м'ясної худоби вітчизняної та зарубіжної селекції.

2. Тварини мають міцну конституцію, добре розвинуті м'ясні форми, особливо задньої третини тулубу, тонку щільну шкіру, міцні кінцівки та ратиці.

Список використаної літератури:

1. Зубець М.В. Українська м'ясна порода великої рогатої худоби. /М.В. Зубець, Е.М. Доротюк// Вісник аграрної науки – 1994 - №5 – С. 49-60.
2. Янко Т.С. Волинська м'ясна порода теорія і практика племінної справи в тваринництві. /Т.С. Янко// - Х. 1996. – С. 105.
3. Спека С.С. Поліська м'ясна порода великої рогатої худоби. /С.С. Спека// - 1999 – 270 с.
4. Доротюк Е.М. М'ясне скотарство – джерело високоякісної яловичини та важкої шкіряної сировини. – Х. Вид. ЗАТ «Тираж 51» - 2006 – 320 с.
5. Зубець М.В. Південна м'ясна порода великої рогатої худоби – визначне селекційне досягнення в теорії і практиці аграрної науки /М.В. Зубець, В.П. Буркат, Ю.Ф. Мельник та ін.// - Вісник аграрної науки – 2009.- №3.- С.45-51.
6. Вдовиченко Ю.В. Проблемні питання розвитку галузі м'ясного скотарства та селекції м'ясних порід великої рогатої худоби./ Ю.В.Вдовиченко, Л.О. Омельченко та ін.//.- Наук. вісник. Асканія -Нова – Вип 5, Ч 2, ПИЕЛ – 2012.- С.29-43.

Колесник А.И. РОЛЬ АБЕРДИН-АНГУССКОЙ ПОРОДИ В ПОРОДООБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ МЯСНОГО СКОТА В УКРАИНЕ

Изложены материалы исследований эффективного использования абердин-ангусской породы в пороодообразовательном процессе мясного скота в Украине. Установлена высокая эффективность использования данной породы при создании волинской и полесской мясных пород, знаменского типа, а также создание украинской ангусской породы.

Ключевые слова: порода, мясной скот, тип.

Kolesnik A. THE ROLE OF ABERDEEN ANGUS BREED IN CREATING MEAT BREEDS CATTLE IN UKRAINE

Materials of research effective use Aberdeen angus breed in creating meat breeds cattle in Ukraine. She was used when creating the Volynska and the Polisska meat breeds, Znamensky type and the creation of the Ukrainian Angus breed.

Key words: breed, beef cattle, type.

Дата надходження в редакцію: 17.11.2013 р.

Рецензент: кандидат с.-г. наук, доцент Ю. М. Бойко